

Романович І. І., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Тимченко А. П., к.ю.н., доцент

ОСНОВНІ ВІХИ В РОЗВИТКУ АВІАЦІЇ ТА КОСМОНАВТИКИ В УКРАЇНІ

Автор тез не претендує на всебічне висвітлення даної проблеми, але хоче систематизувати і звернути увагу на основні віхи в розвитку авіації та космонавтики в Україні. Авіаційно-космічна промисловість є однією з найперспективніших в Україні. Наша держава входить до п'ятірки провідних країн світу на ринку космічних та авіаційних послуг і технологій. Розвиток як світової авіації загалом, так і української зокрема розпочинається з польоту 17 грудня 1903 р. американських братів Райт.

Історія авіаційного Києва пов'язана з побудовою першого літака, на якому у травні 1910 р. піднявся в повітря його конструктор професор О. С. Кудашев. Крім того, в Києві П. Нестеров вперше у світовій практиці здійснив «мертву петлю». За період з 1909 по 1912 рр. київські ентузіасти створили близько 40 різних типів літаків – більше, ніж в будь-якому іншому місті Російської імперії. Ім'я автора ідеї першого в світі гідролітака і першого в світі винищувача з шасі, що забирається в повітрі, – Дмитра Григоровича також походить з Києва.

Однією з найяскравіших фігур київської школи літакобудування був видатний конструктор Ігор Сікорський. Влітку 1908 р. Сікорський приступив до розробки свого першого гелікоптера, а в 1909 р. – до його будівництва. На жаль, машина не злетіла. У 1912-1918 р.р. Сікорський конструює цілу серію нових типів літаків, у тому числі багатомоторні літаки «Гранд» та «Ілля Муромець». Останній вперше піднявся у повітря 10 грудня 1913 р., а у 1914 р. ним було встановлено світовий рекорд вантажопідйомності.

Важливо відмітити, що історія військової авіації України починається ще з часів Української Народної Республіки. У її збройних силах в кінці березня 1918 р. була створена Запорізька повітроплавна ескадра. У грудні 1918 р. до складу Української Галицької Армії увійшла перша «льотна сотня», а потім був створений і «льотний полк», який налічував 40 літаків різних типів.

У період після Другої світової війни в Україні формується авіапромисловий комплекс, який був складовою загальносоюзного. Його основою були Київський та Харківський літакобудівні заводи, а також авіамоторний завод у Запоріжжі. Найбільша епоха в розвитку авіації в

Україні належить геніальному конструктору Київського Окремого Конструкторського Бюро Олегу Антонову, який вніс вагомий вклад в розвиток світової науки з питань планеризму, літакобудування, економіки. За 60 років під його керівництвом було створено декілька десятків різних літальних апаратів – вантажних, пасажирських, спеціальних.

Україна відкрила для себе нові горизонти у 1991 р., коли здобула незалежність. Попередній етап розвитку на теренах колишнього СРСР багатий здобутками, пов'язаними з цивільною авіацією, яку Україна почала розвивати ще на початку XX століття. У вересні 1992 р. Україна стала членом ІКАО (Міжнародної організації цивільної авіації). У травні 1993 р. Україна прийняла власний Повітряний Кодекс та встановила повітряні мости з багатьма країнами світу. Європейська інтеграція є стратегічним пріоритетом для України, вже розроблено й ухвалено Національну програму інтеграції України до Європейського Союзу. Обраний шлях передбачає багато змін у всіх сферах, включаючи й цивільну авіацію. Становлення космічної галузі України почалося в 1937 р. із створення в Харківському авіаційному інституті реактивної групи під керівництвом Г. Проскури, працівники якої здійснили запуск великої стратосферної ракети. У 1951 р. за рішенням Радянського Уряду великий автомобільний завод, що будувався у Дніпропетровську (зараз Дніпро), був перетворений на завод № 586 для виробництва радянських ракет Р-1, який у 1966 р. було перейменовано в Державне конструкторське бюро «Південне». У 1952 р. починаються дослідження Корольовим, пов'язані зі створенням двоступеневої міжконтинентальної ракети Р-7, яка зробила перший успішний політ в серпні 1957 р. І вже 4 жовтня 1957 р. С. П. Корольов запускає на навколоземну орбіту перший в історії людства штучний супутник Землі. 12 квітня 1961 р. він знову вражає світову громадськість, створивши перший пілотований космічний корабель «Восток». Таким чином, С. П. Корольов реалізує перший у світі політ громадянина СРСР Юрія Гагаріна по навколоземній орбіті.

Для реалізації космічної діяльності у незалежній Україні в 1992 р. був створений спеціальний орган виконавчої влади Національне космічне агентство України. У 1995 р. Державне конструкторське бюро «Південне» і виробниче об'єднання «Південмаш» спільно з партнерами з США, Норвегії та інших країн почали реалізацію унікального проекту «Морський старт» по створенню ракетно-космічного комплексу з однойменною назвою. У тому ж році в серпні з космодрому Плесецьк ракета-носіїв «Циклон-3» зробила запуск на орбіту першого супутника України «Січ-1». В рамках розвитку міжнародного співробітництва 19 листопада 1997 р. відбувся політ першого космонавта незалежної України Леоніда Каденюка в складі екіпажу американського космічного корабля «Спейс Шаттл Колумбія». У грудні 2004 р. був виведений в

космос перший український мікросупутник «МС-1-ТК». У листопаді 2006 р. вперше в Україні проведено Міжнародний симпозіум ООН з космічного права. У січні 2007 р. Верховна Рада України ратифікувала Угоду про співробітництво щодо навігаційної супутникової системи GALILEO між Європейським Співтовариством, його країнами-членами та Україною. У 2014 р. завдяки праці студентів і викладачів Національного технічного університету КПІ ім. І. Сікорського у космос успішно було запущено перший український нано-супутник PolyITAN-1. У 2015 р. Державне конструкторське бюро «Південне» забезпечило запуск ракетносія «Зеніт», який вивів на орбіту супутник, створений українськими інженерами. Однією з найбільш значних подій 2016 року став Чемпіонат світу з ракетомодельного спорту, який відбувся 23-29 серпня у Львові.

Література

1. Аерокосмічний портал України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.space.com.ua/gateway/news.nsf>
2. Энциклопедия. Космонавтика. / гл. ред. В. П. Глушко. – М.: Советская энциклопедия, 1985. – 526 с.
3. Савин В. С. Авиация в Украине. Очерки истории / В. С. Савин. – Х.: Основа, 1995. – 258 с.
4. Гончаров С. Сікорський – «відомий» і невідомий / С. Гончаров // День. – 2001. – № 132. – 27 липня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://incognita.day.kiev.ua/sikorskij-vidomij-i-nevidomij.html>

УДК 347.82(043.2)

Стуканець І. В., Чайковська А. О., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В. Б., к.і.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТІВ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Всі соціальні конфлікти не можна підігнати під єдину універсальну схему. Є конфлікти типу сутички, де можна розраховувати тільки на перемогу, конфлікти типу дебатів, де можливі суперечки, маневри, обидві сторони можуть розраховувати на компроміс. Є конфлікти типу ігор, де сторони діють в рамках одних правил і т.д. Але саме конфлікти в сфері цивільної авіації є найбільш резонансними і обговорюваними. До таких конфліктів можна віднести загрозу безпеки в повітрі, міжнародні перевезення пасажирів і вантажів, несвоєчасне надання авіаційних послуг і т. ін. Так проблему гарантування безпеки цивільної авіації поділяють на